

ADAM

CHROMÝ

MIMO

PROVOZ

plus

Mimo provoz

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Adam Chromý
Mimo provoz – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

**ZÍTŘEK NÁS DOHÁNÍ,
BEZ VAROVÁNÍ**

ADAM

CHROMÝ

MIMO

PROVOZ

PLUS

Nezaznamenat ve vysílání Silvii Ostrčilovou bylo prakticky nemožné. V časech, kdy televize představovala vrchol domácí zábavy i kulturního života, se v Československu našla jen hrstka žen s takovým vlivem a věhlasem jako ona, dáma, která pro celý národ téměř dennodenně vykonávala obětavou službu. S noblesou diváky informovala o dění na obrazovce a oni se díky jejímu sofistikovanému projevu alespoň na chvíli místo opotřebované pohovky, na níž prosežená místa maskovala nepříjemně kousavá umělá kožešina, ocitli na pohodlném polstrovaném křesle z rudého sametu, kde čekali na zvednutí divadelní opony.

Častý výskyt v mediálním prostoru z ní učinil módní ikonu, vzor pro všechny logopedy a s velkou pravděpodobností i sexsymbol, přestože hlasatelky měly být v rámci schváleného kodexu ztělesněním nedostupné serióznosti. Žádná sedřená soudružka totiž netoužila po tom, aby poté, co po návratu z práce nasytí rodinu a umyje nádobí, její manžel mlsně okukoval ženskou, která před večerní šichtou prošla maskérnou. Výstřih mohl odhalit maximálně krční jamku.

„Vážení televizní diváci, jsme velice potěšeni, že jste se rozhodli dnešní večer strávit v naší společnosti,“ přivítala publikum. Psal se rok 1972 a Silvie si teprve osvojovala svou výsadní společenskou roli. Během každé směny ji sledovalo téměř tolik lidí jako prezidenta Ludvíka

Svobodu při jeho novoročním projevu. Při vykonávání takto zodpovědného zaměstnání nebylo přípustné se-bemenší zaváhání. Zřetelně vyslovovala každou hlásku a na konci věty se přesně na vteřinu a půl odmlčela, jak jí radila fonetická příručka.

Nejmladší členka kolegia uvaděček publiku pokaždé poděkovala za jeho přítomnost, ačkoliv mělo na výběr pouze ze dvou veřejnoprávních kanálů. Jednička, která byla jejím působištěm, si ovšem stále uchovávala punc výjimečnosti, zatímco dvojka se nikdy nezbavila nálepky jakési druhořadosti. Stejně jako druhé housle, Přemysl Otakar II., druhohory nebo *Návrat do Modré laguny*.

„Program vás zajisté přesvědčí o tom, že večer strávený s námi byl tou nejlepší volbou,“ lákala o pár let později na *Nezkrotnou Angeliku*. Následně se odehrála mládeži nepřístupná podívaná označená varovnou hvězdičkou, která byla na rozdíl od té, co se ve státním znaku vecpala nad hlavu dvouocasého lva, jen čtyřcípá. Silvie předznamenala večer plný erotiky a vášně v halence ze syntetické tkaniny zapnuté až do posledního knoflíčku. Ani deo-sprej ji od pocení v neprodyšné textilií neochránil, diváci ale žádný nedostatek nepostřehli. Při předčítání totiž držela ruce přísně připažené u těla a do éteru nevy-pustila jakoukoliv příčinu ke zpochybnění svého hvězdného statusu. Propocené mapy v podpaží u ní byly nemyslitelné stejně jako vyčuhující ramínko podprsenky.

„Skrze televizní obrazovku denně nahlížíme do vašich domácností a nejlépe víme, čím naše diváky potěšit.“ Svět vstoupil do éry 80. let. Oblíbená hlasatelka už byla maminkou syna Aleše, který byl svého času snad nejsledovanějším dítětem celé socialistické dvojrepubliky. Di-

vačky těhotenství významné osoby leckdy prožívaly s větším zájmem než to vlastní. Silvie Ostrčilová se v přímém přenosu začala zakulacovat a její rostoucí břicho lákalo národ více než další repríza *Ženy za pultem*.

Odchod na mateřskou dovolenou však obecenstvo neslo s nelibostí. Obor styku s veřejností zaplavily stovky dopisů plných nářků. Lid sice tehdy ještě nebyl nositelem veškeré moci, ale jeho naléhání hlasatelku přimělo mateřskou dovolenou omezit na pouhý jeden rok. Když se pak do vysílání ještě předtím, než Aleš předvedl první krůčky, vrátila, na stolku vedle ní spočinula honosná karafiátová vazba, jaká nebyla k vidění ani při listopadovém výročí Velké říjnové socialistické revoluce.

„Dnes budete opět moci prožívat cizí příběhy plné známých emocí,“ oznamovalo čtecí zařízení. Publikum se vyrovnávalo s nástupem nového státního zřízení, Ostrčilová však mohla plynule navázat na věty, jimiž zahájila kariéru v 70. letech. Ať už dávali *My všichni školou povinní* či *Život na zámku*, diváci se dočkali své oblíbenkyně. Signifikantní účes s tizianovým odstínem sálal do obývacích pokojů jako slévárna plnicí plán pětiletky na sto deset procent i v období úpadku hutnického průmyslu. Silvie byla pro národ stejným kulturním dědictvím jako Jiřina. Když byla na programu Švorcová, Bohdalová nebo Jirásková, vždy šlo o záruku kvalitního večera. Sídlištní šed' tehdy rozblíkala synchronizovaná hra světél pronikající z oken paneláků na liduprázdné ulice.

„Společně se vypravíme za vašimi oblíbenými hrdiny, na něž čeká nejedno překvapení. Jaké? To se dozvíte v následujících minutách,“ pokračovaly fráze odříkané během tří desetiletí se stejnou samozřejmostí jako pravidelná

modlitba. Od televizní premiéry Silvie Ostrčilové se svět změnil. Došlo k politickému převratu, technologickému pokroku rozšiřujícím krabicovitý formát 4:3 na elegantnější širokoúhlý 16:9, i k nástupu komerčních stanic, jejichž program srazil sledovanost veřejnoprávních kanálů na polovinu dřívějších hodnot.

Z názvu republiky už odpadla slova socialistická, federativní i slovenská. Po otevření trhu směrem na západ se před Východoevropany rozprostřely nové horizonty. Televizor ztratil své výsadní postavení nejoblíbenějšího, nejprodávanějšího a nejopečovánějšího domácího spotřebiče. Pod vánočními stromečky se objevily bedny s videorekordéry, přehrávači kompaktních disků a frito-
vacími hrnci.

Na počátku nového milénia už byla Silvie Ostrčilová padesátnicí, stále věrnou zažitému stylu a morálním zásadám. Byla to právě ona, kdo v minulosti udával trendy, ať už šlo o účes zpevněný celým balením Lybaru či sáčko s ramenními vycpávkami vytvářející siluetu dobře stavěného stěhováka. Silvie zůstala poslední nositelkou módní vlny, již sama s přispěním kostymérek a maskérek formovala.

Odmítala se podřídit nové době a nosit konfekci masově vyráběnou v zemích třetího světa, kterou obchodní řetězce nabízely v pěti odstínech a široké škále velikostí. Všichni kolem ní začali s každou novou sezónou převlékat kabáty. Ona se natruc nevzdala svého baloňáku ani hřejivého límce dokonale imitujícího polární lišku včetně pacek a čumáčku.

Neměnnou vizáží se udržovala v idylické době, kdy byla státní Televize monopolem. Diváci byli ovšem po letech stagnace nakloněni všem novinkám a s nadšením přijali na post moderátora dokonce i černocho.

Když měl hlas lidu v roce 2006 rozhodnout o budoucnosti Silvie Ostrčilové, verdikt zněl jasně: 65 procent respondentů veřejného průzkumu uvedlo, že hlasatelé působí příliš zpátečnický. Česko bylo dva roky členem Evropské unie a cokoliv, co zavánělo časy omezených možností, bylo odsouzeno k zániku. Dřívější královnu obrazovky čekal stejný osud jako prvomájové průvody, spartakiádu, Bratislavskou lyru a *Televarieté*. Dejte divákům dálkový ovladač a nemilosrdně vás přeruší v polovině věty.

„Přeji vám ničím nerušený zážitek, vybroušený obraz a křišťálově čistý zvuk,“ závěrečnou větou tentokrát kromě přímého vstupu uzavřela i svou nedobrovolnou abdikaci. Mezery mezi jednotlivými slovy nepřírozeně prodlužovala, zdržení v rámci desítek vteřin však na průběhu vysílání nic nezměnilo. Silvie na sobě během derniéry nenechala znát jakýkoliv náznak zklamání ani dojetí. I nepatrné zachvění hlasu by pro ni bylo důkazem neprofesionality, stejně jako lesknoucí se oči za brýlemi s obroučkami napodobujícími želvovinu, jež divačky před dvaceti lety marně sháněly v optice.

Hlas a tvář Silvie Ostrčilové znala celá republika, jejíž rozloha i populace se od jejích počátků zredukovala. Diváci ji začali vnímat jako součást zvukově obrazového sdělení. Nikdo nepátral po tom, kým je po vypnutí kamer. Pro lid byla televizním itinerářem spolehlivým stejně jako časomíra označující zahájení zpravodajství, podle níž si většina národa každý večer seřizovala hodinky.

Ráda by divákům s potlačenou záští a nepatrně ironickým tónem v hlase poděkovala za jejich věrnost. Vše ale probíhalo podle stanoveného scénáře, do něhož se za žádnou cenu nemohlo zasahovat, jinak by měl zaměstnanec co do činění s Radou dohlížející na dodržování všemožných stanov a předpisů. Silvie dala strnulým úsměvem pokyn obrazové režii k zahájení očekávaného pořadu. Koutky jejich úst poklesly a skryly udržovaný

chrup až po zhasnutí červené kontrolky. Ve studiu to po každé vypadalo, jako by na pár vteřin zamrzl čas.

„Tenhle záznam vstoupí do dějin!“ prolomila ticho stručná óda na dosluhující legendu z úst muže, který s ní měl ze všech přítomných nejbližší vztah. Režiséra, bez jehož uměleckého dohledu se Televize neobešla ani po restrukturalizaci. Kromě příjmení jej s uhasínající hlasatelskou hvězdou spojovala i vzájemně prospěšná minulost a rodičovství. Roman vytušil limity své nyní již exmanželky s předstihem několika let a nahradil ji asistentkou produkce, která byla dokonce mladší než jediný potomek Ostrčilových. I ona se rozlučky jako jeho oficiální partnerka zúčastnila, ale stála opodál, kde se vyhnula přímému kontaktu se svou předchůdkyní.

Nejvýše postavený člověk v místnosti dal podnět k veselí. Slavnostní atmosféru umocnilo bouchnutí několika lahví sektu a studiem se rozezněl potlesk. Nikdo z nostalgicky naladěných zaměstnanců ani nezaregistroval, že jeden z vystřelených špuntů zasáhl lampu na závěsné konstrukci. Silvie se zvedla z důvěrně známého křesla, které brzy skončí ve fundusu, a poznamenala cosi o propadlišti dějin. Bývalý životní partner ji políbil na rty skoro tak vášnivě, jako když ještě tvořili stabilní pár. Strčil jí do ruky poslední volnou sklenici, tu svou povznesl a čekal, až jeho gesto umlčí zbytek personálu.

„Na poslední hlasatelku v Evropě!“ vyzval k přípitku. Nebýt pár kolegů, kteří Silvii dojemně poplácávali po ramenou a zahrnuli ji vděkem, připadala by si jako poslední přeživší dinosaur.

„Teď si mne můžete vystavit ve vitrině. Někam mezi analogové vysílače a videokazety,“ vyličila trefně svůj úděl. Tak jedovatou ji diváci nikdy neviděli. Jakýkoliv náznak cynismu se s veřejnoprávní službou neslučoval.

„Když už jsme u těch muzejních exponátů, rád bych ti za celý kolektiv předal něco na památku. Moc ti za všechno děkujeme.“ Bělovlasý producent předal dosluhující hvězdě stejnou krabičku, v níž za minulého režimu obdržela Řád vzorného zaměstnance. Předpokladem k jeho získání byly včasné příchody, stanovený počet odpracovaných přesčasů, povinný projev na výročním setkání zaměstnanců a dvacet kilogramů papíru pro sběrné účely. Poslední položku později nahradila plastová víčka.

Překvapení by si nejraději prohlédla až doma, ale na její reakci čekal celý ateliér. I kdyby jí nadělili doživotní osvobození od placení koncesionářského poplatku, bude muset předstírat ohromnou radost.

Na sametovém polštářku odpočívala brož ve tvaru loga Televize. Silvie na chvíli zatajila dech, což bylo se všeobecným úžasem přijato jako nadšená reakce. Přišla další vlna potlesku. Dekorací nejrůznějších tvarů, jimiž se dala zvýšit estetická hodnota halenky, svetříku či sáčka, už měla tři plné šuplíky. Pokud na sebe bude chtít v budoucnu něco přišpendlit, rozhodně to nebude tretka symbolizující tu největší křivdu v dějinách vysílání.

Marně se snažila vybavit si, kdy se zrodil onen mýtus o brožích, jež popravdě nikdy neměla v oblibě. Jednou jí nejspíš v kostymérně něco blyštivého připnuli na klopou a nebylo cesty zpět. To je obdobný případ, jako když jednou mezi řečí zmínila knihu od Haliny Pawlowské, a následně ji zaplavila autorčina celoživotní produkce, nezřídka ve vícero exemplářích.

Když Silvii nedojal poslední kontakt s diváky, nějaká cetka jí slzy do očí taky nenahrne. Za exkluzivní dárek slušně poděkovala, ačkoliv z něj nebyla naměkko. Stále nemohla přenést přes srdce, že naposledy k národu pro-

mluvila v den, kdy se na sportovním kanále odehrával finálový zápas mezi Českou republikou a Švédskem na mistrovství světa v ledním hokeji v lotyšské Rize. Sledovanost domovského programu Silvie Ostrčilové tak byla minimální.

Po zdvořilostní fázi rozlučkového veselí se zatoužila vypařit. Chlebíčky, které se během dne nestačily prodat ve zdejší kantýně, ji nelákaly. Cestu k východu jí ale zatarasila Martička z kostymérny, od níž se na rozloučenou dočkala dalšího příkoří.

„Promiň, jsou veřejnoprávní. Musím je vrátit, jinak by z toho byl malér,“ vysvětlila své jednání poté, co Silvie strhla náušnice pořízené ze zdejšího rozpočtu. Majetkem Televize byla i halenka, ale tu mohla naštěstí sundat později.

„Bez tebe to už tady nebude ono,“ politovala hlasatelku s nahýma ušima a pevně v dlani sevřela místní inventář, k němuž by jí zostuzená Ostrčilová nejradši přidala i tu zatracenou brož.

„Pokrok nezastavíš, bohužel,“ přidal se nevhodně k pietě kameraman pamatující hlasatelku ještě za svobodna. V hale, jež propojovala jednotlivé divize, ji tehdy míjel se sklopeným zrakem a pokorou trubce nehodného pohledu včelí královny.

„Rozhodně mu nebudu stát v cestě,“ přijala s falešnou střídmostí svůj osud a za distingovaným projevem skrývala sílíci rozčarování nad místními poměry.

„Už jsi viděla ty spoty, se kterýma zítra odstartujeme novou audiovizuální éru?“

„Odcházím. Moje éra je nenávratně pryč,“ utrousila jedovatou poznámku. Neosobní grafická náhražka pročitěných komentářů jí přišla jako motiv z dystopického románu.

„Počkej! Všichni jsou tady kvůli tobě!“ Chtěla její trápení nevědomě prodloužit Martička.

„Nebudu přihlížet vlastní tryzně.“ Silvie měla jediné přání. Zmizet z tohoto pokryteckého státního podniku, který musí jedněm brát iluze, aby druhým mohl vytvářet sny.

Před oslavou svého pádu prchla na chodbu, kde se od jejího nástupu změnilo jen floristické zpestření zdejších prostor. S velkou pravděpodobností však šlo již o několikátou generaci fikusů a tchyniných jazyků okysličujících koridor, po němž Silvie nachodila několik maratónů.

S každým krokem zrychlovala směrem k šatně, kde by byla v bezpečí. Než stačila veřejnoprávní halenku vyměnit za vlastní, zaslechla za svými zády důvěrně známý hlas.

„Kam kráčíš, poklade?“

Nemusela se ani otáčet, aby poznala, s kým má tu čest. Exmanžel byl na patetická oslovení mistr. Svou dřívější lásku jimi nepřestal označovat ani poté, co podepsali rozvodové papíry a soud pětadvacet společných let proměnil v pouhý úřední záznam.

„Máš na mysli poklad z televizního archívu,“ přidala jeho slovům sarkastickou pachuť a s hrdou tváří čekala, dokud se k ní Roman nepřiblíží.

„Přece to tady nechceš zabalit?“

„Každá pohádka má svůj konec,“ odmítla další setrvávání jízlivou narážkou na jejich soužití bez happy endu.

„Kdybych pro tebe mohl cokoliv udělat...“

„To od tebe neslyším prvně.“ Za odmítnutím neurčité nabídky nebyla její skromnost, spíše opovržení. Žádat pomoc od člověka, který ji hodil přes palubu ještě dříve než celé vedení, nepřipadalo v úvahu. Naposledy ji

chtěl upřímně obejmout a snad i políbit. Stejně jako tenkrát, když s kufrem opouštěl společný byt, který provinile uvolnil jako odškodné za své selhání. Jejich jediný potomek dospěl a jakýkoliv další argument k setrvání v nefungujícím manželství neexistoval.

„Romane, kde jako seš?“ zavelela majetnickým tónem příčina jejich rozvodu.

Silvie se svého dřívějšího muže bez boje vzdala a na rozloučenou mu pošeptala: „Možná by ti měla to vodítko ještě více přitáhnout.“

Opakovaně se raději ubezpečila, že si nic z majetku Televize omylem nepřivlastnila, a naposledy zamířila k vrátnici, již se začalo progresivně říkat recepcce. Přestože tudy procházela snad milionkrát, připadala si jako pašerák před celní kontrolou. Nerada by kvůli propisce s korporátním logem skončila na tabuli hanby s delikventy, kteří neodolali pokušení odnést si ze samoobsluhy žvýkačky bez placení.

Už nebyla oblíbenou hlasatelkou. Musela odevzdat čipovou kartu pro zaměstnance a potupně odejít vchodem pro návštěvy. Dny její slávy byly sečteny, což se doneslo i k nočnímu vrátnému, o jehož setrvání žádná zákeřná anketa nerozhodla.

„Ale, ale... tady nám někdo spěchá domů.“ Laškování k vrátnici patřilo stejně jako sledování sportovních přenosů místo bezpečnostních kamer nebo domácí obědy v kastrůlku. Silvie stála před turniketem, kde čekala na povolení k opuštění budovy a písemný zápis o jejím definitivním odchodu. Dříve by s noční službou prohodila pár slov, teď už ji ovšem nic nepřimělo předstírat vstřícnost. Vrátnice byla vybavena moderní technologií, takže stačilo zmáčknout tlačítko, jímž by Ostrčilová byla propuštěna. Když turniket nezareagoval ani na třetí pokus, problém se musel vyřešit postaru. Ještě předtím došlo na povinnou porci humoru.

„Tak to si vás tady asi budeme muset nechat,“ utrousil vrátný, který ve snaze o vtípek řal do živého. Poslední

hlasatelka v Evropě opravdu nebyla naladěná na leg-rácky.

„Byl byste tak laskav a pustil mne ven? Spěchám na emhádé,“ domáhala se vysvobození. Vrátný raději be-ze slov došel k zařízení, které bylo i přes nedávnou re-vizi mimo provoz, a bezpečnostním klíčem jej odblo-koval.

„Děkuji, na shledanou,“ dala sbohem jemu i celé bu-dově, v níž by bývala ráda vydržela až od důchodového věku. O Ostrčilovou už ovšem v Televizi, a pravděpodob-ně ani mimo ni, nikdo nestál. Dokonce i uklízečka byla na personálním oddělení více žádoucí než ona.

Žádné další shledání už nebude. Rozloučila se nenaplně-ným příslibem. Unáhleně zvolené „na shledanou“ měla raději nahradit ráznějším „sbohem“.

Před ikonou televizní obrazovky se poprvé rozprostře-la pustina. Až dorazí domů, bude si muset začít zvykat na nové poměry. Den, kdy obrazovky potemní smutkem, se jí nepodařilo odvrátit. Ráno svůj domov opustila ještě ve vší své výjimečnosti, teď se do něj vrátí jako řadová divačka. Společně s popularitou přišla o hrdost a pravi-delnou částku měsíčně připsanou na účet, o jehož stavu neměla přehled. Dokud vše funguje, je zbytečné zaobírat se nepodstatnými detaily.

Z Televize si opravdu nic neodnesla. Na svém pracoviš-ti společně s dřívější slávou zanechala i erární hrneček, v němž by jí teď zhořkla i káva oslazená pěti cukry. V ku-chyňské lince by jej stejně zařadila až do třetí řady vedle nežádoucího dárku s nápisem *Nejlepší babička na světě*. Potřeba vyznávat druhým city skrze nádobi jí přišla ab-surdní i ve spjitosti s vlastní rodinou.

Zatímco dumala nad tím, zda babičkovský hrneček náhodou nevyhodila při úklidu, minul ji autobus. Silvie věděla, kolik času jí zabere převlékání i cesta od vrátnice. Přesně osm a půl minuty. Pokud spoj vyjel z depa se zpožděním, našel netrpělivě přešlapující Ostrčilovou na zastávce.

Dnes se jí však léty prověřený harmonogram začal hroutit. Autobus ji během těch pár desítek metrů oddělujících vrátnici od zastávky poprvé předjel. Nejprve se za spojem rozběhla, ale po třech hbitějších krocích na vysokých podpatcích jakýkoliv ráznější pohyb vzdala a předpokládala, že na ni řidič za její celoživotní zásluhy v oblasti televizního vysílání na zastávce počká. Nešlo ovšem o jejího osobního přepravce, nýbrž o městskou hromadnou dopravu sloužící všem Pražanům bez ohledu na jejich kariéru. Zastávka na znamení byla prázdná a nikdo nevyslal signál k nástupu ani výstupu, takže hromadná doprava pokračovala dál po své trase.

Jízdní řád znala Silvie nazpaměť. Jelikož další odjezd byl až za dvacet minut a chtěla se vyhnout setkání s kýmkoliv, koho by to také táhlo domů, odhodlala se k něčemu naprosto revolučnímu. Poprvé za dobu trvání zaměstnaneckého poměru se na stanici metra, kam ji běžně během tří minut dopravil autobus, vydala pěšky. Bylo načase od základu skoncovat se zavedeným režimem.

Hrneček velebící rodinné vztahy Silvie dostala od své jediné vnučky. Když se Eliška narodila, byla to velká výzva nejen pro její rodiče, ale také pro tehdy ještě respektovanou a pracovně vytíženou hlasatelku, jíž se naskytl příležitost napravit své nedostatky z minulosti. Jako matka by si oslavnou báseň nezasloužila, a tak se pokusila být o to lepší babičkou.

Její syn měl sice vlastní chůvu, jednu z pěti v celém socialistickém Československu, Alešovo dětství to ovšem nijak nez kvalitnilo, stejně jako fotka s maminkou na titulce týdeníku *Květy*. Silvie Elišku zahrnovala dárky ještě štedřeji než kdysi svého syna. Nabídka hračkářství se s odstupem jedné generace hojně rozšířila, takže vnučka byla kupovanou láskou zahrnuta podstatně více než ve střídmejších časech její tatínek. Odměnou za materiální podporu, jíž kompenzovala nedostatek společně tráveného času, měl být zlomový okamžik, kdy z Elišky poprvé vypadlo slovo „babička“. Silvii tehdy trvalo zhruba deset vteřin, než si uvědomila, komu žvatlající vyznání patří. Babičku pro ni vždy představovala ona chřadnoucí bělovlasá osoba z díla Boženy Němcové, do níž měla pečlivě upravená dáma s padesátkou na krku na míle daleko.

„Večerníček jsi dneska propásla, na co ještě čekáš?“ Osmiletá dcerka měla podle Aleše už dávno počítat ovečky ve svém pelišku.

„Na babičku!“ Děti jejího věku by večerní program sledovat neměly, v této domácnosti měl ovšem televizor specifické postavení. Eliška před spaním nevyžadovala čtení pohádek, neusnula však bez toho, aniž by Silvii, když zrovna sloužila, alespoň na chvíli nezahlédla na obrazovce.

„Nemůže tam být přece zavřená od rána do večera. Jen se podívej, jak je tam málo místa.“ Tatínek tady byl od zábavy, domácí práce připadly mamince. Eliška jej navíc pokaždé vrátila ke vzpomínkám, v nichž stejně jako ona upíral své naděje k obrazovce s touhou svou matku alespoň slyšet, když už nemohl dostat pusy na dobrou noc.

„Pokaždé ji musí zmenšit, abysme se na ni mohli dívat,“ pokračoval Aleš a s uspokojením sledoval vysmátou dcerku zahrnutou rodičovskou láskou.

„Nejen my. Naši babičku vidí úplně všichni!“ prohlásila hrdě.

„Jen si představ, kolikrát to musí všechno zopakovat, aby se dostalo úplně na každého,“ pokračoval tatínek v matení hlavičky žákyně druhé třídy. Nepochyboval o tom, že Eliška dokáže rozeznat, kdy si z ní dělá legraci.

„A proto k nám tak málo chodí?“ Holčičku rázem přešel smích. Smutným pohledem spočinula na tatínkovi a pak na obrazovce, kde už se babička nikdy neobjeví. Z nevinného dotazu Aleše zamrazilo a místo odpovědi se myšlenkami vrátil do dětství, kdy prožíval totéž s ještě větší intenzitou a bolestí, protože šlo přímo o jeho matku. A s otcem to bylo dost podobné.

Po tatínkovi se odmlčela i věčně ukecaná bedna, a to zásahem Jany, která vše podstatně odposlechla z kuchyně. „Máš přece ještě jednu babičku,“ poukázala na pestrost rodokmenu. Každá rodina má dvě větve, ale když

jedna z nich vede do nebeských výšin, druhá vedle toho vypadá jako zcela bezvýznamná.

„Ale ta není slavná!“ Eliška měla svou favoritku. Jednu babičku znaly paní učitelky i maminky spolužáků. Ta druhá jako by snad ani neexistovala.

„Umí zase jiný věci. Každý přece nemůže být v televizi.“ Jana společně se změnou příjmení přijala i příslušnost k Ostrčilovým. Musela strpět svatební fotky v bulváru i to, že dáma z obrazovky s natupírovaným účesem bude i během své nepřítomnosti členem jejich domácnosti. Její matka nemohla Silvii konkurovat, ani když Elišku lákala na králičí miminka a úrodu jahod.

„Vždyť to ani není moje pravá babička,“ zvedlo Janu z pohovky, sotva se na ni stačila usadit. Podezřívavě se podívala na manžela, ale ten taky nevěděl, která bije.

„Jak jsi na to, prosím tě, přišla?“ Nepřestávala se divit.

„Jmenuje se přece Mašková a já Ostrčilová.“ Aleš vyprskl smíchy, dětská upřímnost jej nepřestávala odzbrojovat. Přestože šlo o jasný důkaz zvýhodnění slavnější větve, bavila se i ta, která se do ní přivdala.

„Maminka se dřív taky jmenovala Mašková.“

„Jak dřív?“ Nechápala Eliška dosud zjednodušeně vnímané rodinné vazby.

„Než jsme se vzali,“ upřesnila maminka, která se dobrovolně vzdala rodného příjmení. To ale dcerku ještě více zmátlo a žádala vysvětlení o původu tatínka.

„A ty ses dřív jmenoval jak?“

„Pořád stejně. Jméno si mění jen holčičky, po svatbě.“

„Ale já chci zůstat pořád Eliška!“ obávala se ztráty kompletní identity.

„To ti přece nikdo nevezme,“ ujistila ji konejšivě maminka, i když z jejího pohledu byla tak trochu paní odjinud s falešným jménem.

Aleš si vzal dceru na klín, za její výkon ji hrdě políbil na čelo a rozhodl se náročnou diskuzi dále nerozvíjet. „Na to, že už bys měla dávno spát, toho chceš nějak moc vědět. Přece si nechceš ten strojek v hlavě od samého přemýšlení zavařit.“

Když rodiče přislíbili, že záhadu se jmény objasní u zítřejší snídaně, zmizela až podezřele rychle ve svém pokoji.

„Neboj, zítra si na to ani nevzpomene. Napadnou ji jiný blbiny,“ předznamenal další vývoj Aleš. Vzal do ruky ovladač a zapnul zvukovou kulisu, aby vedle nebylo slyšet, co si rodiče povídají. Zejména citoslovce.

„Třeba jak se zmenšit a dostat se na obrazovku. Kdybych byla taky vidět jen od pasu nahoru, mohla bych se vykašlat na tu kalanetiku,“ připustila sebekriticky a plácla se po stehnech, na nichž Aleš nespatoval ani náznak nedokonalosti. Vytrhla mu z ruky ovladač představující pupeční šňůru mezi ním a jeho matkou, a dožadovala se mládeži nepřístupného programu. Dění na obrazovce naštěstí nikdy nenahradí poctivý mezilidský kontakt.

První ráno v mimopracovním provozu se ještě nestačilo odlišit od těch předchozích. Silvie měla zažitý přísný řád bez ohledu na to, zda ji čekala ranní, odpolední, či večerní směna. Každý den jí ve stejný čas zazvonil budík, což se týkalo i víkendů a dnů pracovního klidu. I když zrovna nemusela do zaměstnání, měla jasnou představu o tom, kolik času stráví jednotlivými činnostmi.

Veškeré úkony Silvie Ostrčilové byly zautomatizovány stejně jako její televizní projevy. Budík permanentně nastavený na 06:00, což se změnilo pouze dvakrát ročně při přechodu na letní čas a zpět, nikdy nestačil zazvonit více než jedenkrát. Interval oddělující od sebe první dva tóny jí i potmě stačil k nahmatání umlčujícího tlačítka. Poté rozsvítila lampičku a rozkoukala se po ložnici. Umělé světlo ji probouzelo v období, kdy byla tma jako v pytli, i tehdy, když se před slunným ránem ukrývala za těžkými závěsy. Ani čtvero ročních období nemohlo narušit její ranní rituálek.

Silvie setrvala v domnělé představě trvajících pracovního poměru. V koupelně se zahleděla do zrcadla a prohlédla si unavenou tvář, již svépomocí zvelebovala ještě před nástupem do maskérny. Cestou do práce totiž mohla potkat diváky.

Na zubní kartáček vytlačila přesně stanovenou dávku pasty o velikosti jedné kuličky hrášku a začala si čistit chrup. Její úsměv by na obrazovce odhalil i nepatrně zabarvenou sklovinu. Zubní kaz byl pro Silvii stejně